

LA TRALLA

Surt el divendres

Canuda, 15, pral.

Essent nacionalista l'acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y'l dever de cooperarhi tots els catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, polítiques y socials. (DECLARACIÓ DE LA VII ASSEMBLEA DE LA UNIÓN CATALANISTA).

Als nostres lectors

Després d'una temporada de repós que bé prou la mereixíen els companys de Redacció, havém tornat á empendre la nostra tasca de vetllar pels interessos socials dels obrers catalans especialment, ab el fi de lograr sa emancipació colectiva y individual y arribin á la clarividencia dels seus drets y dels seus devers.

Es la tasca noble que hem perseguit sempre y á la que 'ns hi posém ab més entusiasmisme que may, ab més dalit que may, disposats com sempre á lluytar per la Justicia y pels drets dels homes y de las colectivitats y fer aixís que tots acoblats baix un sol y únich ideal de germanor y de llibertat, esdevingui la pau entre 'ls homes y entre 'ls pobles.

La feyna que hem realisada en dos anys de seguida campanya, nos acredita de sincers, d'entusiastes y de decidits defensors dels moderns ideals de llibertat, y ab aquestos títols havém sortit novament á fer sentir la veu de la Rahó pera que les conciencies se desvetllin, els esperits s'asserenin y ab la convicció en els cors y en els cervells poguéem realisar obra positiva, la que cal pera que 'ls pobles visquin la vida que 'ls hi pertoca y pugan aixís els homes fruhir de les llibertats á que tenen dret, si no per altra causa, pel sol fet d'ésser homes.

Avuy els fills del treball de la nostra terra, lluyten y s'esforzen ab bravesa y coratge pera conseguir mellores y reformes en sa situació actual. Es hermosa la visió d'un poble viu, ple de activitats y de desitjos que treballa per son mellorament, pero, ah, que trist y dolorós es veure aixís mateix un poble viu, fort, actiu, y robust, que lluyta, que treballa y no encamina bé 'ls seus passos fent infructuosa sa tasca, tornant inútils sos esforços, ses activitats, sa robustesa...

Y aquest es l'espectacle que avuy presenciém á Catalunya en lo que 's refereix al moviment obrer. L'obrer catalá es en general possehidor d'aquelles qualitats que hem esmentades. Ell té desitjos y té aspiracions y lluyta ab entusiasmisme y fe en l'ideal d'emancipació que 'l mou, pero es trist confessarho: no ha encaminat els seus passos pel camí curt de la seva emancipació. Es cert que fa anys, que fugint d'una passivitat suicida que tenia als homes de treball ahillats, indefensos y desorganisats, se llensá á la vida activa, pero, es també dolorós confersarho, en tots aquests anys no ha fet més que enlairar homes més ó menys dignes, quedantse ells, els humils, els explotats sense un avens, sense un guany positiu en son camí de llibertat. Es desconsoladora aquesta realitat, pero cal descobrirla y ferla present als fills del treball pera que

El Republicà.—Te, pòsali el gorro frigi.

El Carli.—No l'escoltis, pòsali la boyna.

El Monàrquich.—Pòsali la corona, que fa més fi.

Gnom.—Calléu d'un cop y ajudéume á acabar l'estátua de Catalunya que es la vostra obligació.

encaminin d'are en endevant les seves energies, cap á viarany veritablement de progrés y d'emancipació.

No serém nosaltres els derrers en assenyalar aquets camins, y les nostres campanyes d'are, á n'aixó se dedicarán com ja ho ferem darrerament mereixent

les simpaties y la bona ajuda de tots els catalans que 's preocupen del benestar dels homes. Els obrers de Catalunya no les saben pas les grans veritats de la moderna ciencia social y cal que les sápiuen. Els homes, com els pobles tenen dret á viure, pero aquest dret no es el dret mi-

grat que prediquen els esquifits apóstols de la esquifida llibertat, sinó que ell enclou tota una ciencia que radica en les mateixes arrels de les societats y s'extén fins al avenir. Es un dret que plana en l'ambient y per aixó 'ls homes el senten y per aixó no tots el veuen, sino solzament

aquells que deixant de banda preocupacions polítiques que no resolen res transcendental, esguarden l'infinit ab ulls plens d'amor y de bona voluntat y allí hi llegeixen aquelles grans veritats innegables que no poden defensar els homes que dihentse avensats, revolucionaris y amichs del poble, treballan, si, y activament, pero no per altruhisme, sinó per interés personal, particular.

Els homes, com les col·lectivitats, tenen sa naturalesa, son caracter especial, ses necessitats etz. La més avensada expressió de progrés es que homes y col·lectivitats se rodejin, puguin rodejar-se del ambient propici a la seva naturalesa, al seu caracter y a les seves necessitats. Pera lograr aixó es precis avans que tot que 'ls homes tinguin plena consciencia d'aquestes particularitats respecte d'ells mateixos. Aquets coneixements els portarán a l'Associació dels que les posseheixin per igual y aquestes associacions naturals arribarán a formar grans ó petites reunions d'individuos que constituiran pobles, y aquests pobles conscients, perque serán constituïts per homes conscients, podrán atemperar lleys a sa manera de ser y d'aquí 'n resultarà indefectiblement la verdadera emancipació del proletariat, la veritable satisfacció a les seves necessitats. Y, ja no cal exténdrenshi més. Conseguits aquets resultats, veyeu la Humanitat tota constituïda en aquesta forma y veyeu les ambicions retudes, les opressions acabades y 'l nom fatidich de la guerra esborrat dels diccionaris de totes les nacions, puig que totes les nacions haurán conseguit la pau tant desitjada pels homes de cor y d'esperit progressiu, y tant enlairada pels homes autòcrates que viuen dominant als altres homes.

Heus aquí lo que cal fer entendre als homes sincers que lluyten pera emanciparse. Heus aquí lo que venim a defensar dintre del nostre credo nacionalista inextinguible.

Nos hi ajudaréu a la tasca?

N' estém segurs.

Vinga una abraçada, estimats lectors, y ja la feyna!

GNOM

Ay, ja respiro!

He passat cinch ó sis dies que al ventrell de la persona no m'hi entraven ni monjotes, ni bróquil, ni pa, ni sopes qu'es el menú que sol durme, per variar, la meua dona. Y es que no tenia gana y'm coneixia que tota la existencia 'm perillava d'una manera espantosa. Jo no sé que 'ls passaria si vostés sentissin corre durant tota la setmana la desgarradora nova de que *El Liberal* plegava mort de pena y de vergonya. Y com sempre una desgracia no acostuma a venir sola, també corria l'especie de que perdiem en Forgas y en Ferrer-Vidal deixava de ser conseqüent y llonza. Y are esperin, que algú deya, y aixó resultava *enorma* pel meu estat de desgana y decadencia nerviosa, ¡que en Lerroux portava 'ls trastos del imperi a Saragossa! ¿Podíem tenir més pega? ¿Volien gayres més coses capasses d'enmalaltirnos de febres ó de verola si era cert que s'acabava tota aquella tirallonga d'alegries y rialles que aquesta gent proporciona? Pro per sort avuy respiro. Are ja sabem per boca, y ab la serietat mateixa

de *El Liberal* en persona, que ne 's troba moribundo ni malalt y que li sobren els diners per les tirades colossals de cada *notcha*. De manera que ho celebren perque 'ns treu un pes de sobre el que per are no 's mori el *Times* de Barcelona, ni que en Lerroux ens trasladi, com se deya ab mala sombra, l'imperi que aquí va ferse després de suar la gota. Y aixó no's podia creure del que sab la deliciosa que resulta a Catalunya la escudella y la carn d'olla saborejada a ca'n Pince ó als menjadors de la Torre. Per aixó no vol anàrsen, perque 'ns estima de sobres, y ni vol que al despedirse sentim una impressió forta que com are, 'ns fassi perdre l'oremus de la persona, y es clar, pobres de nosaltres, y de que fariem broma si s'estroncava la causa de les grans rialles nostres y *El Progreso* no sortia disposat a tirar coses y *El Liberal* s'enfonzava d'una manera tan sobte y en Moret s'olvidés massa de la seva lley famosa. Mentres que si continúen fent el bu aquí a Barcelona tenim materia a propòsit per distreure a tot Europa, y fer creixe 'ls nostres Centres, y augmentar la premsa tota catalana autonomista, conseguint aixís més prompte l'ideal que ha de portarnos a fer gran la patria nostra. ¿Y existeix cap egoisme més natural y més noble?

PEP DE LA TRALLA

VENTS D'EUROPA

Un dels nostres companys que's troba actualment a Fransa ha tingut la sort de fer coneixensa ab la il·lustrada escriptora Mme. De Haussy la qual ha acceptat ab goig el títol de col·laboradora de LA TRALLA.

La situació política actual de la Fransa interessa als homes que treballen per la llibertat y es per aquest motiu que creyem serà acollida ab goig pels nostres llegits lectors. la distingida col·laboració d'aquesta amable escriptora que vol ajudarnos en l'obra de redempció de Catalunya.

Desd'aquestes columnes li remerciem coralment la distinció que 'ns fa y li demanem nos perdoni l'ardidesa d'haverne fet una traducció, ja que l'intent que 'ns ha guiat no ha estat altre que 'l desitj de que les bel·leses qu'enclou puguin esser gosades per tots nostres llegidors, especialment la classe obrera.

Solidaritat Internacional

Catalunya sencera se commou actualment dels aconteixements que's produheixen en el Nord de la Fransa; es donchs aquest el moment oportú de dir quelcòm dels nostres germans que se 'ls oprimeix y que per idees malsanes y ardits se 'ls obsessiona incalificablement.

El periòdic LA TRALLA qu'estimo y qu'admiro ha tingut a be obrir-me ses columnes, que jo n'aprofito per dirvos a vosaltres, estimats Catalanistes, quina concepció es tant fàcil y les idees tant amples, que's verament vergonyós que tots els partits contraris al govern actual, puguin descendir tant avall burlantse dels pobres minaires que no tenen ni temps ni la malícia necessaria per poguer apreciar la política del dia.

La classe obrera deuria esser prou conscient de la grandesa del seu comés y de la força del seu dret pera que no pogués esser mal aconduida per sugestions estranyes qu'empeteixen la grandesa y afebleixen la força de la justicia que porta en si per "violencies, excessos y desordres", en els quins se vol qu'estiga disposada a llensarshi. La classe obrera deuria donchs contar un xich més ab la potencia qu'assegura sa causa, la solidaritat cada dia més estreta entre sos membres, per arribar a realisar son ideal.

Devant les properes eleccions, els ardits dels realistes han sigut sols y unicament les causes del desordre qu'ha sobrevingut entre 'ls pobres trevalladors, car ells son l'enemich més irreductible de la classe obrera.

No era pas la tropa y els dragons que devien llensar sobre d'ells; pera dispersar

aquests disturbis; lles llances dels bombers eren suficients; n'hem tingut una prova evident quant lo dels inventaris en l'iglesia de Sta Clotilde.

Que 'l Mon del Treball no's deixi pas entrenar per aquestos afamats del poder, els mateixos que volen fer caurer la República, cal que cerqui 'l verdader camí, y que 'l 1.er de Maig jorn que's vol fer de desordres y d'aberracions, vagi aquest bon poble en gran solemnitat a aportar pacíficament y fraternalment ses reivindicacions als Representants de la Democracia que son els qu'ell ha escullit per discutir llurs drets en el Parlament republicà.

Fentho aixís ni 'ls uns ni 'ls altres, trevalladors y parlamentaris perdrien el temps; car les queixes y les reivindicacions obreres deurién esser examinades de ben a la vora ab carinyo; a fi de que els fos donada satisfacció a ses pretensions, en el plasso més breu.

La diada del 1.er de Maig devindria dintre poch, la diada de la "Concordia", y serviria per evitar els conflictes entre 'l capital y 'l treball y fer neixer l'esperansa en el cor d'aquells que penen baix el pés del quefer cotidià inspirant aixís confiança a tots.

Un raig de pau y de solidaritat deuria penetrar en el cor de tot ciutadà; els treballadors deurién tenir una absoluta confiança en els seus representants no oblidant que 'l cor de cada hū bat al mateix impuls y aixís naixeria en l'un y l'altre camp aquesta força moral indispensable per oposar una resistencia útil y vigorosa als ardits dels realistes, nacionalistes (1) y clericals. No hi ha que ferse il·lusions La Forsa y la grandesa d'un país son entre vostres mans braus obrers y van envers vosaltres y a vosaltres totes nostres millors aspiracions.

Si al comensament de mon article he vingut a trucar a vostra porta estimats y amables catalanistes, es perque coneix vostre ànim bonadós y intrèpit es per aixó que convidó a vindre ab vostre entusiasme infondre en el cor d'aquestos pobles del Nord de la Fransa vostre escalf nodrit y sostingut per la prosperitat del país per l'assoliment de nostres drets comuns.

Porteu ben alta la senyera de la Germania, donéu l'empenta a n'aquest bon poble endormit, senyalantli 'l camí de la deslliuransa.

Es a tú Poble de braó y de treball a qui pertoca la tasca.

MME. DE HAUSSY

JOCHS FLORALS

Aquest any s'han celebrat ab la mateixa solemnitat de costum en la històrica Sala de la Llotja, ahont s'hi aplegà una immensa gervació frisa de fruhir del Bell espectacle.

La Festa de la literatura, que es la Festa de la Patria, sortosament cada any va prenent més relleu y més importancia y es grat fer constar que ja les amples naus de la històrica Sala van resultant insuficients pera contenir la immensa onada de catalans que hi concorren.

Si l'espectacle resulta conmovedor de sí, aquest any ho ha resultat molt més, especialment per nosaltres, al contemplar las bellas manifestacions de simpatia, traduïdas en una ovasió indescriptible que's feu al nom de nostre bon amich y company En Joseph M.ª Folch y Torres qui resultà guanyador del premi ofert pel Centre Català de Sant Jaume de Cuba.

A les encertades paraules que 'l seu germà Manel adressà als concurrents debem afegirhi nosaltres que no solsament "no l'han tret de Catalunya", sinó que trevallava ardidament pera engrandirla, pera que 'ls germans de la altre vessant tinguin conciencia de lo que son y de lo que tenen dret a esser com a catalans que son.

LA TRALLA en nom d'En Folch agraeix profundament las manifestacions de que si gué objecte 'l diumenge passat.

UN IDILI DESGRACIAT

Al mitj del Pla de Palacio
vareig trobar aquesta carta:

A un amante desdeñoso
La GINERA enamorada.

Duque de mi corazon
dime ¿por qué no me amas?
¿Quieres más pruebas de amor

(1) El partit nacionalista de Fransa no té res que veure ni com a finalitat, ni com a política ab el nacionalisme català. Els nacionalistes francesos son els reaccionaris polítichs que sovint fan servir la religió d'arma política contra la República.
(N. de la R.)

que las que te tengo dadas?
Cuando há poco vino un conde
que tiene una *pata ranca*,
como que era amigo tuyo
y en tu casa se hospedaba,
á recibirle gustosa
me fui á la estación de Francia;
y sacando un gorro frigio
que en el bolsillo llevaba
se lo estendi en el anden
para que el lo pisara,
pues mucho hubiera sentido
que el pié cojo se ensuciara;
y esto lo hice por tí,
por creer que te agradaba.
Sabes que á cuantos banquetes
me han dicho que te invitaban,
tambien he acudido yo,
para llenarme la panza,
y para estar junto á tí
que eres mi sola esperanza.
A causa de mis desvíos
las gentes ya murmuraban
El Diluvio y El País
me han cantado las *cuarenta*,
y tambien me han puesto en solfa
los de la clerical (!) TRALLA;
y por fin de fiesta Lopez,
el otro día en la Casa
Grande, me propinó
una tunda soberana.
Todo esto lo sufriría
supuesto que tu me amaras.
Más perdí mis ilusiones,
todos dicen que me engañas,
que tienes otra *allá dalt*,
que allí está la que tu amas
y no quieres la *GINERA*
que está de tu enamorada.
¡Oh! ingrato,
y decías que m' amabas.

M. RIV.

CAL FIXARSHI

¿Es convenient qu'un poble, quan lluyta per la seva llibertat en l'ordre natural de les coses, fassi declaracions terminants en els tres ordres polítich, social y religió? ¿Es convenient afirmar formes de governs determinades, quan una col·lectivitat lluyta per lo que es sustancial pel bé comú de tots? La práctica 'm demostra que hi hauria individu que 'm contestaria en sentit afirmatiu. Més jo, que quan jutjo les coses, y tinch la pretenció de dirho, procuro sempre acostarme a la realitat dels fets, no apartantme de totes aquelles coses qu'entren de ple en lo qu'es essencial y fonamental en la vida colectiva, negaría tal cosa si hi hagués qui 'm contestés afirmativament.

No he cregut may, ni crech que hi hagi cap rahó que pugui ferme veure 'l contrari, que la llibertat en l'ordre col·lectiu vagi de braset ab formes de govern determinades, quan aquestes moltes de les vegades son causa de guerres fatídiques, cosa que no passa en el plantejament de la llibertat en l'ordre autònomich, perque es cosa qu'interessa per un igual a tots els homes, pensin com pensin en els tres ordres polítich, social y religió.

Tots els partits polítichs, sigui quina sigui la seva significació y finalitat, acceptan franca y falsament, com a base en la orientació de lo qu'ells afirmen, el regoneixement, més ó menys concret ó radical, de la personalitat característica dels pobles, y en el fondo y finalitat d'aquesta cosa, s'estableixen corrents d'harmonia entre ells, perque lo essencial de la vida uneix als homes, y 'ls fa lluytar ab unes mateixes armes, perque es el mateix l'enemich y les mateixes les causes.

Altres fora la organizació interior dels pobles, si 'ls individus no's deixessin portar obsecats pel nom d'una cosa, y de la realitat dels fets consumats ne traguessin la conseqüencia, de que, en el mon moral, l'home té un sentiment, y aquet ha de ser per ell la afirmació de lo que es y representa, en el sí de la col·lectivitat, poble.

A Catalunya, qu'es precisament ella ahont nosaltres, els catalans, hem de concretar més la afirmació de la vida colectiva, pera sernos comuns els sentiments que en ella 'ns lligan, la diversitat de pensaments se manifesta en tots els ordres de la vida, donant lloch a interpretacions diverses en el natural modo de ser de nosaltres, y aixó, positivament, es perjudicial pel conqueriment de la llibertat en l'ordre col·lectiu.

En el catalanisme, qu'es la idea qu'aixeca la bandera de la reivindicació de la personalitat catalana, fins avuy, els individus que en ell hi esmercen les seves energies, no's han contraposat en cap dels ordres polítich, social y religió. Individuos trovarém dintre 'l catalanisme, que més ó menys radicalment, professen alguna de les tendencias anomenades, pero no trovarém, quan de ca-

talanisme 's tracte, que alguna d'aquestes tendències sigui manifestació en l'individu, que en cas contrari, aquella finalitat que 's persegueix en lo col·lectiu, no seria altre cosa qu'una negació en l'ordre de llibertat progressiva referent a Catalunya.

Lo essencial de la llibertat, està en la organització interior y particular dels grups ètnics; les manifestacions de la vida col·lectiva es la forsa de la energia impulsora que en sentit ascendent avansa, y qu'aquesta pugui tenir el seu desenrotll natural, es per lo que la col·lectivitat catalana deu haver de treballar dedicanthi totes les seves forces, perquè es ahont radica lo essencial en la vida dels pobles. Fer lo contrari, seria negar nostre natural modo de ser. Seguir camins diferents dels que nostre idea 'ns assenyala, seria fer obra destructora, y tots sabem que 'l catalanisme fa feyna positiva, crea y fortifica 'l cos social català, avuy enemich encare que no ho sembli. La comunitat de pensaments en l'ordre de llibertat, dona sempre resultats profitosos, conseqüència donchs, de que 'ls catalans dediquem aquí tots nostres esforços.

Al comensar aquest article hi formulat dugues preguntes, y al acabar-lo, me limitaré a dir, que may el catalanisme deu haver de fer declaracions determinades en cap dels ordres polítich, social y religiós, perquè la finalitat del catalanisme no es altre, que la llibertat en l'ordre col·lectiu, y en conseqüència, 'l regoneixement de la personalitat catalana.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ
(Obrer tipògraf)

PRIMAVERA

Hém arribat a la hermosa Primavera, la xamosa estació de les flors oloroses, dels rius d'amor dels aucellets; la temporada que subsegueix al dur Hivern com a la ferma tempesta la subsegueix la hermosa brisa, el cel blau, l'explosiu Sol...

Més això es en la Natura... En la Societat, aquesta Societat a la que 's diu civilisada y civilisadora, hi manca bé forsa pera que la Primavera hi imperi.

El fret Hivern, ab ses cruïses, ab sos malaltissos ayres, ha arrepassades vides d'homes, de sers humans mereixedors de vida quan totjust se trobaven en la flor d'ella.

Les fredors del Hivern, les miseries qu'ell ha escampades per la Terra, han fet emigrar dels llurs països a milers de famílies que — de bades — haurán anat a cercar en llunyanes terres escalfor y pá...

Les aurenets que fugint del fret d'aquí se'n son anades al Africa, retornen ja...

Els humans que 'n son emigrats, no 's farán ab els necessaris diners pera retornar als llurs llars.

¿Perque aqueixa diferencia horrible?

Perque les aurenets segueixen els destins de Natura... Els homes deuen seguir les voluntats de les Societats constituïdes y manades per governs que sols cuyden del enriquiment dels llurs components...

Aixís es com les aurenets, irracionals, poden viure felisses al Hivern esperant la Primavera.

Aixís es com els homes, racionals, fets a imatge de Deu, decauen de fam al Hivern pera, potser, morir en la Primavera...

¡Oh! quan arribarà 'l jorn de la vera Llibertat segons la quina els homes obehirán les sabies lleys de la Naturalesa, posades en pràctica per Homes bons, per Homes altruhistes, per veraders governants!

¡Aleshores fruïrém de la hermosa Primavera!

¡Aleshores serán tots rius d'amor, els dels aucellets y els dels Homes!

EN VISCA

QUÉ SERÉM?

Ja 'ns poden aixecar les garanties que mansos, nova llenya sufrirem: si tant gastades tens tes energies, dígam, pátria estimada: ¿Qué farém? ¿Y així infinitament, d'aquest calvari la costa, suant sanch y aygua pujarém? Sofrint de quatre bojos lo desvari, consentint son intent estrafalari, germans meus, vos demano: ¿Qué serém?

J. MONTERRAT HERETER

¡Paga...! y tornémhi

Encare està en peu el conflicte del Hospital Clínic, que després de la milionada qu'ha costat a Barcelona, no 's pot inaugurar, perquè els governants volen que també paguem son sosteniment.

Donchs are'ns trobem ab que'ns volen regalar un altra *ganga* per l'istil. El Director general de comunicacions, que fa pochs dies ha arribat d'allà dalt, ens vol obsequiar ab un gran edifici pera casa de Correus... pagantla nosaltres com se suposa.

El concert económic, que consisteix en que Catalunya se cobri'ls impostos y satisfassi'ls seus gastos, ens el concedeixen a mitges; es a dir: cobrant l'Estat els impostos y fentnos tornar a pagar els gastos a nosaltres.

A la llarga llista d'obligacions que Barcelona s'ha hagut de satisfer particularment, hi haurém d'afegir aquesta nova *ganga*. No n'hi havia prou qu'ens haguessim hagut de pagar el port l'aduan, l'hospital Clínic, el Palau de Justicia (aquest ab lo alumbat y tot) y tants altres edificis públics, qu'are ens haurém de pagar la casa de correus.

Y per torna l'Estat deu a Barcelona molts milions de pessetes per contribucions del Ensanche, cobrades indegudament, y tothom sab que l'Estat no paga fins que li dona la gana.

Contra ell no valen ni citacions ni crits. En cambi *allà dalt* no sols s'han construït els principals edificis ab diners del Estat, sino qu'ab ells s'atent també a la conservació dels empedrats dels principals carrers, y fins disfruta d'una subvenció anyal de dos milions de pessetes que ha de durar vint anys.

Y en acabat ens vindrán els polítics unitaris ab la cantarella de la uniformitat, de que tots hem de ser iguals, y que unas mateixas lleys han de regir pera tots.

Les lleys escrites poden ser iguals pero la manera com nostres governants les apliquen son molt diferents.

La fórmula elaborada pera que Barcelona regali al Estat una nova Casa de Correus es l'aument d'un céntim pel franqueig de cada carta.

¿Y donchs que no servían pera res els quinze céntims qu'hém pagat fins are?

El comer fa temps que demana que 's rebaixi a deu céntims l'import del franqueig, y encare ens l'aumenten.

Es el modo de governar, fent lo contrari de lo que vol el poble.

Però encare ens ha ofert un altre *regalo*. Ens ha promés augmentar immediatament el número de carters... si nosaltres els paguem.

¿Que s'hi jugan que *allà dalt* sempre els ha pagat el govern?

Però aquí, com que volém el Concert económic, ens volen *concertar* ab els gastos.

Diu que no hauríem de pagarlos no més que durant el primer any, perquè a l'any següent ja inclourien en el presupost la corresponent consignació.

Però ¡féuvosen! per de prompte l'aduan fa anys que se la tenen cobrada y encare la seguim pagant.

Y ademés ¿no han trobat diners pera fer venir a Barcelona el Director general? ¿Si? Donchs que també en busquin pera pagar els carters.

Després de lo manifestat natural es que l'arcalde de R. O. Marqués de Mariano dongués un banquet al Director de Comunicacions.

Y que 'n Giner de los Rios hi assistís.

R. I. U.

HUMANITAT

Vejeu els captayres; mireu les llurs miseries qu'exposen a vostres ulls pera que d'elles vos compadiu. Penseu en les esgarriances que produheixen els dolors

y en les penes que dona 'l no poguer guirlos.

Penséu en els crits de la maynada que vol pá quan no n'hi ha.

Penséu en les desunions qu'en les famílies porta la miseria.

Y totes aquestes reflexions que vos faréu a la vista d'un captayre, feu que vos en sugereixin d'altres, les de verader Humanitarisme, les de bona Caritat.

Penséu en l'obrer que fa senmanes y senmanes que no trova jornal; en la Mare engustada que no pot refer la naixcud criatura per manca d'aliments que fortifiquin sa sang; penséu en l'home tultit que no pot guanyar el pá pera 'ls seus estimats fillets; penséu en l'infelís que no sapiguient com ferho robá un pá del taulell y al quín s'ha condemnat a mesos y anys de presó; penséu que l'agrahiment dels captayres es rutinari.

Y alashores, mentres esperéu que la Societat se perfeccioni; mentres trevalléu ab fermesa pera que, primer les famílies, després els pobles, més tart les nacions, y aprés, l'Humanitat sencera visqui en bones condicions, separéu els ulls dels captayres y giréu'ls vers els que no tenen y no poden demanar, els que moren de fam perquè no perden la vergonya, 'ls que jauhen en l'Hospital, els que coven a les Presons, y porteu a ells vostres almoynes ocultes, que no vegin els passejants qu'allarguéu la má pera ferles. Féules de debó y vostres cors bategaran ab més desitg que may, de cumplir l'alta missió al Home encarregada, la Caritat.

Y reflexionéu que son Catalans tots els que, a Catalunya, sofreixen y ploreu, perquè Ella es mare amorosa dels desheretats. No vos fassi por que 'ls captayres, els desvergonyits, els que sempre tenen l'agrahiment a la boca y may al cor, vos maleheixin, tractin de madrastra a la vostra mare volguda. Procuréu, ans al contrari, qu'Ella s'en torni pera 'ls tahuls, pera 'ls que vulguin xuclarli la sang ab apariencies d'un amor que no senten per vostra Mare perquè primer l'hauríen sentit per la llur a la quina abandonaren.

Y mentrestant, procuréu seguir treballant pera que primer les famílies, després els pobles, més tart les nacions y aprés la Humanitat sencera visquin en bones condicions, quiscuna dins de les lleys especials que la Natura els hi ha imposades; quiscuna segons el color del seu cel, del seu mar, seguint les condicions del seu terror, de conformitat ab el seu llenguatge natural...

V. BARASELLET

¡A LA FEYNA!

Are que podém goytar ab veritable serenitat lo que acabém de passar, una satisfacció intensíssima 'ns conmov.

Tot per Catalunya!

Si, tot per Catalunya, per la nostra benvolguda terra, ahont hi reposen totes les nostres afeccions y a la que volém portar al lloch que de dret li pertoca, malgrat l'obstrucció de mitja dotzena de vividors que ab la excusa del patriotisme, pretenen anorrear sa corrent progressiva que l'emporta ab rapidesa extraordinaria vers la terra promesa de la seva Autonomia.

Han passat dies de trágul, que 'ls esperits serens analisavem ab estoicitat desde nostres cases, entreveient el gran bé que 'ns feyen els insults baixos y rastres de la prempsa buyda y cridanera que sense 'l mes petit escrúpul, sense el mes

petit esperit d'aquella caballerositat que diuhen que la caracteriza nos ventava bofetada ab el convenciment de que nostres mans engrillonades, no havien de respondre com hauria sigut de lley...

Després d'uns quants mesos de tiranía ab quín dalit torném a la lluyta pera seguir defensant la integritat de nostres aspiracions les mes radicals de totes, y cada dia ab mes dalit, segurs de que la obra que portém a cap es obra plagada de dificultats alteroses, plena d'esculls perillosos qu'han de fer recular a mes d'un esperit migrat.

Pera refer un poble es necessari que tinguém forsa, es necessari que reconcentréu en nostre esperit totes les nostres energies, La Rahó Suprema 'ns alenta a seguir el camí emprés, confiats en nostra obra de reconstitució.

Les dificultats ab que volen barrar nostre camí, han d'esser l'estímul de nostra feyna de cada dia, convensuts com estém de que hem de triomfar un dia ó altre.

Predicant Amor, nos responen ab Tiranía.

Som homes y volém fruïr vera Llibertat. Dia vindrá que la tindréu.

A. S. V.

PUNTES

Al tancar aquesta edició no hi havia notícies de nova crisis; lo qual no vol pas dir que al sortir al carrer aquest número no pogués havernhi.

Per més que de la darrera—si es veritat alló de las ministras—ha demostrat que 'ls governants no 's deixen pas posar les calses, ans al contrari, se posen les faldilles.

Lo qual no deixa de ser un avens.

Tant que, entre aixó y la baixa dels cambis, gayrebé 's pot assegurar qu'aném —vull dir que van—per bon camí, el de la regeneració.

Cal, donchs que tots estiguém contents y qu'enviém nostra coral felicitació a les modistes confeccionadores dels vestits pera las ministras.

Aixó, en cas de que sigui veritat aixó dels femenins vestits.

Perque: ¿que no podria ser que la culpa fós dels preparats vestits dels marits de las ministras?

Senmanes endarrera 's veieren en les seccions telegráfic-telefónicas dels diaris dos desplaigs molt encoratjadors pera 'l Sr. Herrero-Vinoarriba (D. Juan). Deyen aixís:

«Firma de Instrucción.—Una propuesta de concesiones de cruces de Alfonso XII, entre ellas una para el senador Sr. Ferrer Vidal.»

«Un suelto oficioso hace observar que los Sres. Comas, Collaso y otros senadores liberales no han acudido al llamamiento del gobierno, sin duda por dificultades insuperables. El único que ha acudido personalmente a votar con el Gobierno fué el señor Ferrer-Vidal.»

A la vila y cort s'ha descobert una fábbrica de moneda falsa.

Ja era hora de que sapiguéssim que no tots els duros falsos son sevillans y allicantins.

Are ja sabem qu'entre ells hi ha 'ls madrilenys.

El centralisme tot ho agafa.

Fins té enveja del regionalisme de les monedes falses.

La Vanguardia, l'altre dia 's va ficar de peus a la galleda.

Aixó no és estrany que ho fassi tractantse de projectes de lley de catalanisme, ó de bombes terrestres.

Però tractantse de bombes aérees, ja es

una ficada de peus que fa canviar les botes y 'ls mitjons.

Figureu-vos que deya l'orgue del casi ex-cacich d'Igualada:

•Ayer, a las doce y media, vióse pasar sobre Barcelona un globo en direcció al mar.

Asegurábase era el aerostato del señor Fernandez Duro, quien se proponía hacer en globo, partiendo de las cercanías de Barcelona, el mayor recorrido realizado, ya que intentaba llegar a Rusia.

Numerosas personas le vieron y oyeron dos cañonazos que desde el globo fueron disparados.

Antes de llegar al mar se elevó tanto, que se perdió entre las nubes.»

Y's referia a una bomba que, com a segon ensaig, va aixecar l'Enriquet Aymá un jove que's dedica honradament a explosions de dinamita y a llessaments de bombes, puig fa de pirotécnic.

Y lo dels dos cañonazos que desde el globo fueron disparados no siguié més qu'un artifici pera que de la bomba s'en desprenguessin uns para caygudes que llessaven prospectes d'anunci.

Senyora l'avanguardia; vosté aviat será la vanguardia dels que s'escapen.

Els "coros" d'En Clavé

El dimars al vespre várem concore a la reunió cridada per la Societat Choral Euterpe a fi de portar a cap, ab la grandiositat possible, l'acte de col·locació de una lápida a la casa ahont va morir el músich poeta.

LA TRALLA que, quan se tracta d'honar la memoria dels bons Catalans corre a ajudar als agrahits; nosaltres que tot just s'apunta la idea d'honar als homes veraderament amichs del poble; els que sabem que 'l gran Clavé era un bon català y un bon amich del poble no podém menys que desitjar ser els primers en contribuir a que l'acte que vol portar a cap la Societat Euterpe tingui la ressonancia y la popularitat que 'l mestre mereix.

Peró aixís mateix LA TRALLA ha de fer avinent als choristes que En Clavé ha de ser honrat—com va dir algú a la reunió del dimars—no solzament per la seva música, sinó també per lo que diuhen les seves poesies.

Avuy no podém exténdrens en consideracions sobre 'l pensament d'En Clavé, respecte a la seva obra y ab relació a la manera de fer les coses les Societats que s'honren portant el seu nom.

En Clavé, ho repetim, era un bon català; y si avuy visqués, tingueuho per segur, seria un ferm nacionalista.

En Clavé, no ho dupteu, obrers Catalans—era per demunt de tot—Català, es a dir l'home d'ahir, l'home que va viure quan precisament se castellanisava Catalunya, l'home que va contribuir potser el primer a Catalanisarla, era aleshores federal, autonomista. En Clavé seria tornem a dir, nacionalista y com a tal acceptaria com a únic llenguatge el de la terra que tant va enaltir y a la que ha llegat una obra, que's seus successors no han sapigut pas anar transformant vers lo que tothom avuy desitja y estima.

En Joseph Anselm Clavé ha de ser honrat escoltant ses cançons sortides del cor. Quines son aquestes? Les escrites en Català. Nosaltres, els de LA TRALLA, els eterns perseguits de fiscals no podém explicar ben clar lo que dihem.

Llegiu, obrers catalans, llegiu ab detenció tot lo escrit d'En Clavé; llegiu *Les flors de Maig*, llegiu *La Maquinista*, *Els pescadors*, *La Marsellesa*, fixeuhi vostra atenció y vos convenceréu de que en Clavé, el vostre mestre era 'l cantor del AMOR, del TREBALL y de la PATRIA.

Sobretot de la PATRIA.

¿M'enteneu?

K. TA. LÁ

FUETADES

En el número propinent LA TRALLA publicarà un article inédit de Madame De Haussy contestant als atacs que 'l diari «La Epoca» ha dirigit contra l'illustre Ministre del Inte-

El pagés.—¿D'ahont vens, que no t'havia vist en tant temps?

El Gnom.—Vinch de l'hort; però com que s'acosta 'l Juny, es alló: la fals al puny.

Y, bon cop de fals que bé prou que fa falta.

rior de la Fransa Mr. Clemenceau.

Essent varis els que 'ns han mostrat estranyesa per no haver vist el número 111 de nostre periódich, els hem de dir que 'l tal número fou el transportat en carretó desde la Imprempta fins a una casa de la Plassa de la República Cubana, per ordre del nostre ex-volgut Manantiales alló dels tres uns (111) li va agradar tant al il·lustre col·laborador de LA TRALLA que ho va volguer conservar pera si sol y no 'ns en va deixar ni una pera remey.

El duch te molta feyna. Aixó de les suscripcions ne porta molta als que no tenen amichs.

En cambi, a nosaltres, no 'ns ne porta gens. Veurá; posi 'ns una penyora de 125 pessetes ab qualsevulga motiu y 's convencerá de que ens els portaran a casa.

Y si 'ns ho demana bé, el sobrant será pera la suscripció de vosté.

Model de ridiculeses centralistes:

«Han sido remitidas al alcalde, marqués de Mariana, dos fotografías de la calle de Balmes. En una de ellas aparece un trozo de dicha vía sin vallas y en la otra con aquel feísimo estorbo. Para obtener la primera se han hecho desaparecer las vallas en una extension limitada.»

El marqués de Mariana entregará las fotografías al ministro.

Després de tants mesos de remenar aquesta qüestió ¿encara hem d'enviar fotografies perque se'n enterin?

Sino fes fástich, faria riure.

De la ressenya que fa «El Diluvio» de l'última sessió de l'Ajuntament, al discutirse el forn crematori:

«Contestóle el señor Gali que no necesitaba la autoridad de los electores.

—Ya la tenemos—dijo—de la alta autoridad de nuestro partido. (Rumores.)»

Y es clar: res mes natural que se sentissin rumors.

Y digui Sr. Gali: ¿a qui deu vosté els seus vots?

—es al jefe del partido o es als seus electors?

Un castila d'aquells reconsegats y per cert entusiasta del grrrran Odón, quan va sospèndres la publicació del nostre setmanari va dirme:

—Lo que es LA TRALLA, ni el santo padre la resucita.

—Bueno: ja li dirán de missas—vaig contestarli. Y divendres al vespre, comprantla, vaig anar a trovar desseguida al castila de referencia y vaig dirli clavantli el diari arrant de nas.

—Eh, hombre. ¿Que men dise ahora?

Salió y sin bula del Pontifice.

Y l'home's va quedar mes groch que 'l paper de fer bandaretes la canalla.

Quan tinguin intencions de suicidarse no emplein l'aygua-ras, ni sulfurant ni revólvers ni ganivets; cal solzament comprar un paquet de quaranta cinch... y comensar a pipar...

Es cura radical...

Per no haverhi senyals que indiquessin el perill ha anat a fons, tocant al port de Barcelona, un bergantí-goleta, morint un de sos tripulants.

¿Saben per qué passa aixó? Perque a Barcelona paguem tot lo del port y a allá manen en tot lo del port.

Y allá les necessitats d'aquí poch que les saben. No més saben de manar... pagant els altres.

SUPRESIÓ DE CERTS NOMS

LA TRALLA ha acordat suprimir per sempre més els noms de cert Estat y de certa capital que ho es d'aquell.

Peró com que cal ferhi alusió tot sovint, els hi estém cercant un nom apropiat que, per are, encare no tenim.

No 'ns vindria malament que 'ls llegidors ens hi ajudessin.

BOMBES: se'n han trobades a Horta. Deixém de parlarne, perque aquest assumpto, sempre que 'l hem tocat, ens ha costat una denuncia.

A Arenys de Mar el Govern central els hi regalá un alcalde com poch n'hi ha. Ell podrà no tenir bona veu però de genit y tossuderia, disposin.

Figúrinse que totes les societats polítiques del poble varen demanar que l'ajuntament s'adherís al acte de solidaritat catalana; y ell que si, com que aixó hauria disgustat al seu amo y senyor el cacich, no volgué donar curs a la instancia. Els regidors

republicans, federals y un monárquich se feren seva la proposició en una sessió a la que hi va acudir tot el poble que vegé contrariada sa voluntat pel alcalde y sos comparsas.

Aquest desayre dels caciquistes contrariá tant als vehins que 'l diumenge en una reunió acordaren catòlics, federals, catalanistes y republicans, protestar del servilisme del criat del cacich y formaren una especie de solidaritat arenyencá acordant concore al homenatge no solzament representacions de les entitats, sinó que fins dels carrers de la vila.

Li dirém en llenguatge caciquista: Al que no quiere caldo, taza y media.

LES CAUSES DE «LA TRALLA».—Al tancar aquesta edició encare es a la presó 'l nostre company Riu.

El fiscal va retirar alló del recurs que volia fer prosperar allí dalt.

El volgut amich en Victor Pereyra que ab gran zel ve treballant com a Procurador de LA TRALLA ens comunica a derrera hora que hi ha esperances de qu'En Riu surti aviat.

LA TRALLA s'ha adherit al Homenatge de la Solidaritat Catalana acordant concorehi ab la bandera.

En el próxim número donarém més detalls.

Recomaném la lectura de la Historia de Catalunya d'En Bofarull que publica la Biblioteca clàssica Catalana.

Un altre dia en parlarém ab més extensió.

En López, el del mal genit, el diumenge, al sortir dels Jochs Florals se va indignar perque 'l cotxe no era a la mateixa porta. L'home no volia caminar quatre passes.

L'home deu pensar que ja que no li costa res, bo es aprofitarsen.

Es clar; es horrorós qu'un representant de la Democracia tingui d'anar a peu!

En l'article «Hem de riure?» de la setmana passada várem deixar d'anomenar alguns companys per voluntat expressa y conveniencia dels interessats.

De vegades, convé molta prudencia.

Solidaritat Catalana

LA TRALLA, 24'95 pessetes. — Mma. De Haussy, col·laboradora de LA TRALLA, 10 franchs. — Lluís Fàbrega, 0'10 pesseta. — A. T. S., 1'00. — R. T. S., 1'00. — P. R. M., 0'50. — D. R. G., 0'25. — Ferit Serrià, 0'50. — Un fill de Catalunya, 0'25. — Aleix Pujol, catalanista, 0'30. — Joaneta Dassa, 0'25. — Un carrilayre (Martorell), 1'25. — Gratacós, Payró y Puigmoler, 0'75. — Un anglés, 0'50. — Total: 31'80 pessetes y 10 franchs.

DE FORA

Advertim als corresponsals literaris que vulguin remetre-ns cartes, que solzament serán publicades aquelles que vinguin acreditades per Societats o particulars de nostra coeixensa.

Les cartes de fora deurán, además, ocupar una quartilla com a maximum.

Les que careixessin de colqun d'aqueixos requisits, anirán al cove.

LA REDACCIÓ

Cartera de Comunicacions

Antichs col·laboradors de LA TRALLA.—Queden sense efecte les contestacions que se 'ls haguessen fet dihent que 's publicarien els articles remesos.

Posolif.—Anirá.

En Visca.—Acceptat. Mercés.

Catastrof.—Demaniho a periódichs rusos.

G. A. T.—No fá per casa; vosté no deixa de tenir condicions... pera fer gatades.

Joanet R. y B.—El séu vers es molt tendre y la carn d'anyell no alimenta prou.

Socióleg.—¿Vol passar de 8 a 10 del matí per aquesta Redacció? Li donarém un concell de franch.

LA TRALLA

Periódich adherit a la UNIO CATALANISTA COLABORACIO OBRERA. • TRIBUNA LLIURE.

SURT ELS DIVENDRES

Preus de suscripció

Barcelona y Catalunya. 4'00 ptes. l'any

Extranger. 6'50 ptes.

Pagos a la bestreta.

ADMINISTRACIÓ: Canuda, 15, principal.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos